ADRESATAS:
Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui (LGGRTC)
Didžioji g. 17/1, LT-01128 Vilnius, Lietuva
El. paštas: centras@genocid.lt[1]

INFORMACINĖS KOPIJOS:
Arūnas Bubnys — arunas.bubnys@genocid.lt
LGGRTC taryba — taryba@genocid.lt

PAREIŠKĖJAS:
Grant Arthur Gochin
Lietuvos Respublikos pilietis
10900 Winnetka Avenue
Chatsworth, CA 91311, Jungtinės Amerikos Valstijos
El. paštas: ggochin@gmail.com
Tel. +1 818-625-6513

DATA: 2026 m. rugsėjo 20 d.

PRAŠYMAS DĖL REDAKCINIO PAAIŠKINIMO, SPRENDIMO DĖL TAISYMO IR ESAMŲ REDAKCINIŲ / ŠALTINIŲ DOKUMENTŲ, SUSIJUSIŲ SU 2020 M. LEIDINIU THE HOLOCAUST IN LITHUANIA 1941–1944

I. Prašymo pobūdis ir atskira registracija

1. Šis prašymas susijęs su Centro leidiniu anglų kalba The Holocaust in Lithuania 1941–1944. Leidinio pradžioje nurodyta, kad jis išverstas iš 2011 m. lietuviško leidinio Holokaustas Lietuvoje 1941–1944 m., kurį sudarė dr. Arūnas Bubnys, o 2020 m. atnaujino dr. Bubnys ir Aušra Tallat-Kelpša Di Raimondo. Tame pačiame leidinio pradžios tekste nurodytos LGGRTC autorių teisės.[2]

2. Paties Centro pranešime lietuvių kalba nurodyta, kad jis išleido knygą „dr. Dariaus Furmonavičiaus, dr. Augustino Idzelio, prof. dr. Igno K. Skrupskelio ir dr. Dainiaus Noreikos įžvalgomis bei naujais istoriniais duomenimis praturtintą“. Pagal šiuo metu turimus duomenis 2020 m. laikytini identifikuojamu redakciniu Furmonavičiaus indėlio įtraukimo momentu, nebent Centro dokumentai parodytų, kad skyrius arba iš esmės tapatus tekstas buvo paskelbtas anksčiau ir 2020 m. tik perspausdintas ar adaptuotas.[3]

3. Šis dokumentas turi dvi savarankiškai atsakytinas dalis: (a) prašymą priimti motyvuotą institucinį / redakcinį sprendimą, ar nurodytos ištraukos turi būti taisomos, pažymimos redakcine pastaba, tikslinamos ar kitaip redaguojamos; ir (b) įstatyminį prašymą pateikti esamus redakcinius, šaltinių vertinimo, užsakymo, redagavimo, vertimo, tvirtinimo ir taisymo dokumentus.

4. Prašau šį prašymą užregistruoti atskirai nuo mano 2026 m. rugsėjo 14 d. LGGRTC prašymo dėl su Brazaičiu susijusių dokumentų. Nė vienas prašymas neturi pakeisti kito prašymo registracijos, apimties ar įstatyme nustatyto termino.

1LGGRTC, institutional information and contact details: https://www.genocid.lt/centras/lt/823/c/.

2 LGGRTC, The Holocaust in Lithuania 1941–1944 (Vilnius, 2020), front matter: translated from the 2011 volume compiled by Arūnas Bubnys; updated in 2020 by Arūnas Bubnys and Aušra Tallat-Kelpša Di Raimondo; LGGRTC copyright; project financed in part by the Lithuanian Council for Culture. PDF: https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf, pp. 2–3.

3LGGRTC, announcement “The Holocaust in Lithuania: 1941–1944,” describing the English-language volume as enriched with insights by Darius Furmonavičius and other named contributors and with new historical data: https://www.genocid.lt/centras/lt/4536/a/. Principal volume PDF: https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf.

5. Neprašau Centro nustatyti baudžiamosios kaltės, priimti mano istorinės interpretacijos ar parengti naują istorinį tyrimą. Jeigu atitinkamo dokumento nėra, prašau aiškiai nurodyti, kad jis nerastas.

II. Teisinis pagrindas ir procedūrinės garantijos

6. LGGRTC yra valstybės biudžetinė įstaiga, kurios veiklą reglamentuojantis įstatymas ir patvirtinti nuostatai jai paveda istorinių tyrimų, dokumentavimo, leidybos, sklaidos ir atminimo įamžinimo funkcijas.[4]

7. Konstitucija saugo laisvę ieškoti ir gauti informaciją ir nustato, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.[5]

8. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas Nr. VIII-1524 (toliau – Įstatymas) taikomas jo nustatytoje srityje. Įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prašymai dėl duomenų teikimo ir pakartotinio naudojimo nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. 14 straipsnio 3 dalis įpareigoja atskleisti tą prašomų duomenų dalį, kuriai netaikomos 2 straipsnio 2 dalies išimtys, o atsisakant 2 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu – nurodyti intelektinės nuosavybės teisių turėtoją, jei jis žinomas. 14 straipsnio 5 dalis taikoma siaurai, kai pasikeitus viešajai funkcijai duomenys perduoti kitam subjektui. 2 straipsnio 2 dalies 6 ir 8 punktai atitinkamai reglamentuoja asmens duomenų ribojimą ir konkrečią švietimo / aukštojo mokslo / valstybinių mokslinių tyrimų institutų taikymo srities išimtį. 6 straipsnio 1 dalies 4 punktas reikalauja, kad duomenis teikiantys institucijos darbuotojai būtų nešališki ir objektyvūs. 12 straipsnio 3 dalis riboja atskirą 12 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytą pareigą informuoti apie apskundimo tvarką.[6]

8A. Įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 8 punktas nepanaikina Įstatymo taikymo prašomiems dokumentams. Centras pagal nauja redakcija išdėstytą Įstatymą Nr. VIII-238 ir savo Nuostatus yra valstybės biudžetinė įstaiga; nė vienas iš šių steigimo ar veiklos aktų jo neįvardija valstybiniu mokslinių tyrimų institutu Mokslo ir studijų įstatymo 12 straipsnio prasme. Prašomi leidybos, recenzavimo, tvirtinimo, taisymo ir dokumentų valdymo administraciniai bei redakciniai dokumentai, o ne mokslinių tyrimų duomenys. Subsidiariai, jeigu kuri nors medžiagos dalis būtų laikoma mokslinių tyrimų duomenimis, 2020 m. leidinys buvo iš dalies finansuotas viešosiomis lėšomis ir jau viešai paskelbtas; 2 straipsnio 2 dalies 8 punktas aiškiai palieka Įstatymo taikymą valstybės lėšomis finansuotų tyrimų duomenims, kuriuos tyrėjai, mokslinius tyrimus atliekančios organizacijos ar tyrimus finansuojančios organizacijos jau yra viešai paskelbusios.

9. Prašymo dalis dėl taisymo sprendimo atskirai formuluojama kaip prašymas priimti administracinį sprendimą. Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 10 straipsnio 4 dalis nustato 20 darbo dienų terminą, kuris dėl objektyvių priežasčių gali būti pratęstas ne daugiau kaip 10 darbo dienų; VAĮ 11 straipsnio 4 dalis reglamentuoja bendrą persiuntimą, kai kompetentingas kitas viešojo administravimo subjektas. Jeigu Centras laikytųsi pozicijos, kad redakcinis turinys nėra viešojo administravimo dalykas, prašau šią dalį nagrinėti kaip prašymą pagal Vyriausybės nutarimu Nr. 875 patvirtintas Taisykles ir per tą patį 20 darbo dienų terminą pateikti motyvuotą rašytinį atsakymą. Toks alternatyvus kvalifikavimas neturi uždelsti dokumentų pateikimo dalies, kuri pagal Įstatymo 13 straipsnio 1 dalį nagrinėjama VAĮ nustatyta tvarka.[7]

---

4 LGGRTC governing law, Law No. VIII-238 as recast by Law No. XIV-2960, identifying the Centre as a state budgetary institution: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.40706/asr. Recast act: https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/3869e492450d11efb121d2fe3a0eff27/. Adopted LGGRTC Statutes, Seimas Resolution No. XIV-2987 of 26 Sept. 2024, effective 1 Oct. 2024: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/608ec1607bff11efabdbb4a1fc8b0b63.

5Constitution of the Republic of Lithuania, Arts. 5(3) and 25(2): https://www.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija.htm.

6 Law on the Right to Obtain Information and Re-use of Data, No. VIII-1524, current 2026 consolidated text, especially Arts. 2(2)(2), 2(2)(6), 2(2)(8), 6(1)(4), 12(2)(3), 12(3), 13(1), 14(3), 14(5), 14(6), and 18(1)(1): https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FA13E28615F6/asr. Law on Science and Studies, No. XI-242, Art. 12 (research institute / state research institute), current consolidated edition in force 22 May 2026–30 June 2027: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.343430/asr.

10. Vadovaudamasis Vyriausybės nutarimu Nr. 875 patvirtintų Taisyklių 31 punktu, prašau per tris darbo dienas patvirtinti prašymo gavimą ir pranešti registracijos numerį.[8]

11. Jeigu autorių teisės ar kitas intelektinės nuosavybės apribojimas pagal Įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 2 punktą neleidžia atkurti saugomo rankraščio ar kito teksto, prašau pagal 14 straipsnio 3 dalį vis tiek pateikti kiekvieną atskiriamą nesaugomą dalį ir administracinius metaduomenis, įskaitant datas, siuntėjo / gavėjo ar recenzento vaidmenį, versijų identifikatorius, redakcinius sprendimus ir taisymo nurodymus. Jeigu atsisakymo pagrindas yra 2 straipsnio 2 dalies 2 punktas, prašau nurodyti intelektinės nuosavybės teisių turėtoją, jei jis žinomas, kaip reikalauja 14 straipsnio 3 dalis.

12. Vien tai, kad dokumentas yra iki publikavimo stadijos arba skirtas vidaus apyvartai, savaime nenulemia, kad jam netaikoma teisė gauti informaciją. Dėl kiekvienos nepateikiamos kategorijos prašau nurodyti konkretų taikomą teisinį pagrindą ir pateikti kiekvieną atskiriamą dalį.

III. Keturios ginčijamos tezės — tiksli vieta ir kontekstas

13. Dr. Dariaus Furmonavičiaus skyrius „Lithuanian Resistance Against the First Soviet Occupation and Nazi Occupation, and the Determination to Remain in Europe“ leidinyje prasideda 19 p. Toliau nurodytos keturios tezės yra 38–40 p.[9]

14. 38 p. Laikinoji Vyriausybė apibūdinama žodžiais „clearly exempt from this charge“ [„aiškiai negali būti siejama su šiuo kaltinimu“]. Šiuo prašymu klausiama, kokiu įrodymų ir redakciniu pagrindu ši kategoriška formuluotė buvo paremta jos faktiniame kontekste.

15. 39 p. pateikiamas dr. Adolfo Damušio neigimas, kad „neither executions nor fires occurred in Kaunas at that time“ [„tuo metu Kaune nevyko nei egzekucijos, nei gaisrai“], ir jo teiginys, kad Stahleckerio pasakojimas yra apgaulė. Toliau Furmonavičius pateikia savo samprotavimą: „Indeed, there are no Lithuanian primary or secondary sources about such events on that day in Kaunas, and the account is also denied by two Lithuanians living in Kaunas at the time“ [„Iš tiesų nėra nei pirminių, nei antrinių lietuviškų šaltinių apie tokius įvykius tą dieną Kaune, o šį pasakojimą taip pat neigia du tuo metu Kaune gyvenę lietuviai“]. Damušis nebuvo nesuinteresuotas išorinis stebėtojas: tame pačiame leidinyje jis įvardijamas kaip 1941 m. Laikinosios Vyriausybės narys, o spausdinto 45 p. Vyriausybės sudėties sąraše – kaip pramonės ministras. Kiti du nurodyti asmenys skyriuje neįvardyti, o pokalbių datos nenurodytos. Taigi iš pačios publikacijos matyti, kad 39 p. pateiktas neigimas remiasi vienu įvardytu Laikinosios Vyriausybės ministru ir dviem anoniminiais, nedatuotais informantais, priešpastatant juos Stahleckerio to meto ataskaitai ir vėlesniam paties leidinio žudynių traktavimui kaip nustatyto fakto. Prašau nurodyti, kokio redakcinio vertinimo metu buvo įvertintas Damušio institucinis suinteresuotumas, kitų dviejų pokalbių anonimiškumas ir nedatuotumas bei iš to kylantis šaltinių svorio klausimas prieš paliekant 39 p. formuluotę.[10]

16. 40 p. sakinys, einantis prieš „supporting cast“ formuluotę, teigia: „Lieutenant Hamann’s direct responsibility for the organization and direction of the Rollkommandos used in carrying out Final Solution

---

7 Law on Public Administration, No. VIII-1234, current consolidated text, especially Arts. 3, 10(4), and 11(4): https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0BDFFD850A66/asr.

8Government Resolution No. 875 of 22 Aug. 2007, Rules for Examination of Persons’ Requests and Complaints by Public Administration Entities, including point 31: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.303479/asr.

9Darius Furmonavičius, “Lithuanian Resistance Against the First Soviet Occupation and Nazi Occupation, and the Determination to Remain in Europe,” in LGGRTC, The Holocaust in Lithuania 1941–1944 (2020), esp. pp. 38–40: https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf.

10 Furmonavičius chapter, p. 39: Damušis denial and the author’s subsequent reasoning concerning the absence of Lithuanian primary/secondary sources and interviews. The same volume identifies Damušis as a member of the Provisional Government and, in its roster of that government, as Minister of Industry (printed p. 45). PDF: https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf.

assignments is well-documented“ [„Leitenanto Hamanno tiesioginė atsakomybė už Rollkommandos, naudotų vykdant „Galutinio sprendimo“ užduotis, organizavimą ir vadovavimą yra gerai dokumentuota“]. Toliau skyriuje šie daliniai apibūdinami kaip nacių puolimo prieš žydų bendruomenę smaigalys, o tada teigiama, kad aptariamuose įvykiuose Lietuvos indėlis „was as supporting cast and thus essentially marginal“ [„buvo pagalbinio vaidmens ir todėl iš esmės marginalus“]. Po to Einsatzgruppe organizuotų nereguliarių grupių pavadinimas „Lithuanian partisans“ apibūdinamas kaip „fraudulent identification“ [„apgaulingas identifikavimas“]. Šiuo prašymu pastaroji formuluotė traktuojama kaip ginčas dėl pavadinimo ar identifikavimo, o ne kaip neigimas, kad lietuvių bendradarbiavimas vyko.[11]

IV. To paties laikotarpio ir to paties leidinio duomenys, kuriuos būtina suderinti

17. Tame pačiame leidinyje pateikti to paties laikotarpio duomenys, kurie iš esmės patikslina šias tezes. Pats Furmonavičiaus skyrius cituoja Stahleckerį ir Jägerį. Jägerio ataskaita datuota 1941 m. gruodžio 1 d. Spausdintame 368 p. leidinyje atkartotas ataskaitos 1941 m. liepos 4 d. įrašas – 416 žydų vyrų ir 47 žydės moterys – ir nurodyta, kad liepos 6 d. nužudyta dar 2 514 žydų, dalyvaujant TDA kuopoms. Prašau nurodyti, kokio redakcinio vertinimo metu šie to paties laikotarpio įrašai buvo įvertinti paliekant skyriaus tezę apie „fraudulent identification“. Vėlesniuose leidinio archyviniuose skyriuose lietuvių formuotės aprašomos pagal jų institucinį vaidmenį ir dalyvavimą.

18. Spausdintame 294 p. dr. Bubnio skyriuje apie žudynes Kauno apskrityje nurodyta, kad vietos policija ir „partizanai“ jau buvo surinkę ir saugojo aukas iki atvykstant Hamanno Rollkommando, ir daroma išvada, kad buvo vietų, kur žydus žudė vietos policija ir „partizanai“ be Hamanno Rollkommando. Tame pačiame puslapyje nurodyta, kad vokiečių gestapas nedalyvavo Petrašiūnų žudynėse, kur šaudė 3-iosios kuopos kariai, o ginkluoti vietos gyventojai saugojo žudynių vietą.[12]

19. Spausdintame 314 p. tas skyrius pagrindinius žudynių vykdytojus provincijoje apibendrina kaip Hamanno Rollkommando, kurios branduolį sudarė TDA bataliono 3-ioji kuopa, vietos savisaugos būrius, vietos „partizanų“ / „baltaraiščių“ būrius ir lietuvių policininkus, taip pat nurodo, kad daugelyje provincijos miestų naikinimas vyko tiesiogiai nedalyvaujant vokiečių pareigūnams.[13]

20. Vėlesniame skyriuje „The 1st (13th) Battalion of the Lithuanian Police and the Massacre of Jews in 1941“, prasidedančiame 363 p., spausdintame 367 p. nurodyta, kad jau liepos pradžioje TDA batalionas dalyvavo masinėse žydų žudynėse ir kad 1941 m. liepos 2 d. Saugumo policijos funkcijas Kaune perėmė Einsatzkommando 3/A vadas Karlas Jägeris. Spausdintame 368 p. nurodyta, kad Jägerio įsakymu liepos 4 d. VII forte buvo sušaudyti 463 žydai, o liepos 6 d. – dar 2 514, ir užfiksuotas TDA kuopų dalyvavimas šiose žudynėse.[14]

---

11 Furmonavičius chapter, p. 40: the immediately preceding sentence states Hamann’s direct responsibility for organizing and directing the Rollkommandos used for Final Solution assignments was well documented; the passage then uses “supporting cast and thus essentially marginal” and “fraudulent identification” of organized irregulars as “Lithuanian partisans.” PDF: https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf, p. 40.

12Arūnas Bubnys, “The Holocaust in the Lithuanian Provinces in 1941: Jewish Massacres of Kaunas District,” in The Holocaust in Lithuania 1941–1944, printed p. 294 (PDF pagination around pp. 293–294): local police/“partisans,” Jäger Report, Petrašiūnai massacre, and absence of Gestapo participation. https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf.

13Ibid., printed p. 314: summary identifying Hamann’s Rollkommando/TDA 3rd Company, local self-defense and “partisan”/“white armband” squads, and Lithuanian policemen; statement that many provincial towns saw extermination without direct German officials. https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf.

14 Arūnas Bubnys, “The 1st (13th) Battalion of the Lithuanian Police and the Massacre of Jews in 1941,” in The Holocaust in Lithuania 1941–1944. Printed p. 367 states that the TDA Battalion was already involved in mass killing by the beginning of July and identifies Karl Jäger, commander of Einsatzkommando 3/A, as

21. Tarptautinės komisijos 2005 m. balandžio 20 d. patvirtintose išvadose anglų kalba pažodžiui nurodyta, kad Lietuvos Laikinoji Vyriausybė ir Vilniaus miesto piliečių komitetas „played a controversial, if less direct role, in the process of persecution and destruction“ [„vaidino prieštaringą, nors ir ne tokį tiesioginį vaidmenį persekiojimo ir naikinimo procese“], taip pat įvardytos oficialios antisemitinės priemonės. Citata paimta iš anglų kalba patvirtintų išvadų PDF, o ne iš ilgesnio tyrimo teksto anglų kalba. Šis patvirtintas valstybės istorinis dokumentas yra tiesiogiai reikšmingas formuluotei „clearly exempt“. Atskirame 2010 m. sausio 21 d. Lietuvos istorijos instituto memorandume, kurį dr. Česlovas Laurinavičius ir dr. Gediminas Rudis parengė Užsienio reikalų ministerijai ir kuris projekto šaltinių byloje saugomas kaip SRC-021, pateiktas iš esmės priešingas Lietuvos valstybinės mokslo institucijos vertinimas dėl Laikinosios Vyriausybės, įskaitant jos vaidmenį rengiant Žydų padėties nuostatus. Šis projekto turimas valstybės šaltinis reikšmingas tam pačiam suderinimo klausimui; jo tiksli originalo bibliografinė ir kilmės nuoroda dar tikslinama šaltinių kontrolės tvarka.[15]

22. Prieštaravimas taip pat yra pačiame dr. Bubnio paskelbtų darbų korpuse: Komisija 2003 m. priėmė jo provincijos tyrimo faktinę dokumentaciją, o 2021 m. išleido išplėstą jo provincijos tyrimą knygos forma. Prašau nurodyti, koks redakcinis vertinimas, jei toks buvo, suderino Furmonavičiaus pateikimą su patiesudarytojo / atnaujintojo anksčiau priimtais ir vėliau paskelbtais provincijos tyrimo duomenimis.[16]

23. Kartu paėmus, pirmiau nurodyti to paties laikotarpio duomenys, to paties leidinio duomenys ir Komisijos 2005 m. balandžio 20 d. patvirtintos išvados sukuria konkretų 2020 m. redakcinio proceso suderinimo klausimą. Prašau nurodyti, koks redakcinis vertinimas, jei toks buvo, šį suderinimą atliko iki publikavimo.

24. Neprašau Centro panaikinti mokslinės diskusijos. Prašau nurodyti šaltinius ir vertinimo procesą, kuriuo remiantis šios tezės buvo atrinktos, paliktos ir pateiktos LGGRTC leidinyje, ir nuspręsti, ar skaitmeniniam leidimui dabar reikalinga redakcinė pastaba, pataisa, patikslinimas ar kitas veiksmas.

V. Prašomas motyvuotas redakcinis / taisymo sprendimas

25. Prašau priimti motyvuotą institucinį sprendimą ir kiekvienos toliau išvardytos elektroninio leidimo tezės atžvilgiu nurodyti, ar Centras ją taisys, pažymės redakcine pastaba, patikslins, pašalins ar paliks nepakeistą:

a. 38 p. formuluotę, kad Laikinoji Vyriausybė buvo „clearly exempt from this charge“ [„aiškiai negali būti siejama su šiuo kaltinimu“];

---

taking over Security Police functions in Kaunas on 2 July. Printed p. 368 records, by Jäger’s order, 463 Jews shot at the Seventh Fort on 4 July and another 2,514 on 6 July, with TDA-company participation. PDF: https://www.atmintiesknygos.lt/wp-content/uploads/2024/06/2020_holocaust_lithuania.pdf.

15 International Commission, The Persecution and Mass Murder of Lithuanian Jews during Summer and Fall of 1941: Sources and Analysis — CONCLUSIONS, approved 20 Apr. 2005, English Approved Conclusions PDF (source of the quoted “persecution and destruction” wording): https://www.komisija.lt/wp-content/uploads/2016/06/Approved-Conclusions_Persecution-and-Mass-Murder-of-Lithuanian-Jews.pdf. Separate underlying English research text: https://www.komisija.lt/wp-content/uploads/2016/06/S.SuziedelisC.Dieckmann_Mass-Killings_United-version.pdf. Lithuanian approved conclusions: https://www.komisija.lt/wp-content/uploads/2016/06/S.Suziedelis-C.-Dieckmann-patvirtintos-isvados.pdf. Project-held Lithuanian state-research comparator: Lithuanian Institute of History memorandum of 21 Jan. 2010, Dr. Česlovas Laurinavičius and Dr. Gediminas Rudis, prepared for the Ministry of Foreign Affairs (project source-control ID SRC-021; copy held; precise original bibliographic/provenance citation remains under verification).

16International Commission, 16 Dec. 2003 acceptance of the factual documentation of Arūnas Bubnys’s provincial study: https://www.komisija.lt/wp-content/uploads/2016/06/comments_bubnys_province.pdf. Commission publications page for Bubnys’s 2021 Holokaustas Lietuvos provincijoje 1941 metais: https://www.komisija.lt/istoriniai-tyrimai/komisijos-leidiniai/.

b. 40 p. formuluotę, kad ten aptariamas indėlis buvo „supporting cast and thus essentially marginal“ [„pagalbinio vaidmens ir todėl iš esmės marginalus“];

c. 40 p. „Lithuanian partisans“ pavadinimo apibūdinimą kaip „fraudulent identification“ [„apgaulingą identifikavimą“]; ir

d. 39 p. Damušio neigimą kartu su paties Furmonavičiaus šaltiniais grindžiamu samprotavimu dėl 1941 m. birželio 25 d. Kaune.

26. Jeigu tezė paliekama nepakeista, prašau nurodyti istorinius šaltinius ir redakcinį pagrindimą, kuriais remiamasi priimant tokį sprendimą. Jeigu tezė taisoma ar tikslinama, prašau nurodyti pakeitimą, datą, sprendimą priėmusį asmenį ir versijų istoriją.

27. Leidinio pradžioje neradau bendro atsakomybės ribojimo pareiškimo, kuriame būtų nurodyta, kad už interpretacijas atsako tik atskiri autoriai. Vietoje to pradžios tekste nurodomas 2011 m. pirminis leidinys, 2020 m. atnaujinimas, vertimas, autorių teisės ir siauras atsiprašymas dėl transliteruotų pavardžių neatitikimų. Jeigu Centras remiasi kitur leidinyje ar publikavimo dokumentuose esančiu pareiškimu, kad už interpretacijas atsako autoriai, prašau jį nurodyti ir pateikti.

28. Šis prašymas susijęs su Centro instituciniu leidybos ir redakciniu procesu. Neprašau Centro priskirti atsakomybės plačiau, negu tai rodo jo esami užsakymo, recenzavimo, tvirtinimo, šaltinių tikrinimo ir publikavimo dokumentai.

VI. 2011 m. bazinis leidinys, ankstesnis publikavimas ir 2020 m. atranka

29. Prašau nurodyti, ar Furmonavičiaus skyrius arba kuri nors iš esmės tapati jo dalis buvo 2011 m. lietuviškame pirminiame leidinyje arba anksčiau paskelbta kitoje knygoje, straipsnyje ar kitame leidinyje.

30. Jeigu tekstas buvo paskelbtas anksčiau, prašau pateikti arba nurodyti ankstesnę versiją ir visus perspausdinimo leidimus, autorių teisių / licencijos dokumentus, adaptavimo dokumentus, užsakymo užduotį ar kitą dokumentą, leidusį jį atrinkti 2020 m. leidiniui anglų kalba.

31. Jeigu 2011 m. leidinyje jo nebuvo, prašau pateikti dokumentus, rodančius, kada ir kas jį užsakė ar atrinko 2020 m. leidimui anglų kalba, užsakymo nurodymus ar apimtį, atrankos kriterijus ir priežastį, dėl kurios jis buvo įtrauktas.

32. Kadangi Centro leidinio aprašyme nurodoma, kad Furmonavičiaus medžiaga buvo tarp anglų kalbos leidiniui papildyti ar praturtinti panaudotos medžiagos, prašau tiksliai nurodyti, kas 2020 m. buvo nauja ir koks redakcinis, istorinis, šaltinių, vertimo ar recenzavimo vertinimas tai medžiagai buvo taikytas.

VII. Prašomi redakciniai, šaltinių, recenzavimo ir tvirtinimo dokumentai

33. Prašau pateikti esamus dokumentus, susijusius su Furmonavičiaus indėliu ir 2020 m. leidiniu, įskaitant:

a. iš autoriaus gautą rankraštį ir bet kurią ankstesnę Centro turimą versiją;

b. 2011 m. lietuvišką bazinį tekstą, jeigu taikytina;

c. 2020 m. redagavimo, vertimo, „Track Changes“ arba anotuotas versijas;

d. užsakymo nurodymus, atrankos kriterijus, perspausdinimo / adaptavimo leidimus, autorių teisių / licencijos dokumentus ir ankstesnio publikavimo dokumentus;

e. redakcines, recenzavimo, istorinio vertinimo, faktų tikrinimo ir šaltinių tikrinimo pastabas;

f. vertimo peržiūros dokumentus;

g. susirašinėjimą su autoriumi dėl redagavimo;

h. sudarytojo, atnaujintojų, redaktorių, vertėjų, Centro vadovybės ar recenzentų susirašinėjimą dėl skyriaus;

i. galutinio patvirtinimo ir leidybos pritarimo dokumentus.

34. Visų pirma prašau pateikti esamus dokumentus, susijusius su kiekvienos III skyriuje nurodytos keturios tezės įrodymų pagrindu, taip pat visus dokumentus, rodančius, ar redaktorius, sudarytojas, atnaujintojai ar recenzentai lygino šias ištraukas su Stahleckerio ir Jägerio ataskaitomis, priešinga medžiaga kitose to paties

leidinio vietose, dr. Bubnio provincijos tyrimo išvadomis ir Tarptautinės komisijos 2005 m. balandžio 20 d. patvirtintomis išvadomis.

VIII. Sudarytojas, atnaujintojas, dabartinis sprendimo priėmėjas ir skaidrumas

35. Leidinyje dr. Arūnas Bubnys nurodytas kaip sudarytojas ir vienas iš 2020 m. leidinio anglų kalba atnaujintojų. Seimo 2021 m. balandžio 22 d. nutarimu Nr. XIV-274 jis buvo paskirtas generaliniu direktoriumi. Įstatymas nustato penkerių metų kadenciją, todėl ši kadencija baigėsi 2026 m. balandį; galiojantis įstatymas taip pat numato, kad pasibaigus kadencijai generalinis direktorius laikinai eina pareigas iki paskiriamas naujas generalinis direktorius. Todėl 2026 m. Centro puslapiuose dr. Bubnys apibūdinamas kaip laikinai einantis ar vykdantis pareigas. 2026 m. atrankoje Seimui buvo pateikta Donatos Kabelkės kandidatūra, tačiau projektas Nr. XVP-1585 2026 m. birželio 11 d. buvo atmestas. Prašau nurodyti dabartinę 2026 m. atrankos būklę; identifikuoti visus esamus vidaus ar administracinius aktus, įrašus, įsakymus, memorandumus ar personalo dokumentus, kuriais Centras užfiksavo ar įgyvendino dr. Bubnio pareigų vykdymą pasibaigus kadencijai; ir pateikti paskyrimo, laikino pareigų vykdymo, atrankos, Tarybos rekomendacijos, teikimo Seimui bei sprendimo dokumentus, reikšmingus nustatant, kas šiuo metu eina generalinio direktoriaus pareigas ir priims sprendimą dėl šio prašymo.[17]

36. Prašau, remiantis esamais dokumentais, nurodyti, kas atrinko ar užsakė Furmonavičiaus indėlį, kas jį iš esmės recenzavo, kas patvirtino jo įtraukimą, kas patvirtino galutinį tekstą anglų kalba ir ar dr. Bubnys peržiūrėjo arba patvirtino pirmiau nurodytas keturias ištraukas.

37. Prašau nurodyti, kas priims institucinį sprendimą dėl šio prašymo taisymo dalies ir ar, atsižvelgiant į dr. Bubnio, kaip sudarytojo / atnaujintojo ir dabartinio institucijos vadovo, vaidmenis, buvo svarstytas ar taikytas nusišalinimas, pavedimas kitam asmeniui ar kita objektyvumo garantija. Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 4 punktas reikalauja, kad duomenis teikiantys institucijos darbuotojai būtų nešališki ir objektyvūs; taip pat reikšmingi VAĮ 3 straipsnyje nustatyti bendrieji principai. Tai valdymo klausimas, kuriuo neteigiama, kad egzistuoja šališkumas ar netinkamas elgesys.

38. Skaidrumo tikslais nurodau, kad 2026 m. vasarį ir liepą dalyvavau Centro generalinio direktoriaus pareigų atrankos procedūroje. Ši aplinkybė nėra šio prašymo pagrindas ir neturi įtakos Centro pareigai jį teisėtai išnagrinėti.

39. Šis prašymas susijęs tik su paskelbtu leidiniu ir Centro institucinėmis redagavimo, taisymo bei dokumentų valdymo funkcijomis.

IX. Leidinio statusas ir taisymo mechanizmas

40. Prašau nurodyti, ar elektroninis leidimas, šiuo metu prieinamas per Centro leidybos sistemą, laikomas oficialiu / autoritetingu LGGRTC leidiniu.

41. Prašau pateikti visas rašytines taisykles, metodiką, darbo eigą ar precedentą, reglamentuojantį LGGRTC istorinių leidinių pataisas, klaidų ištaisymus, anotacijas, atšaukimus, versijų pakeitimą ar kvalifikavimą.

42. Prašau identifikuoti kiekvieną pataisą, pakeitimą, failo pakeitimą ar esminį turinio pakeitimą, padarytą šiame leidinyje po jo paskelbimo 2020 m.

---

17 LGGRTC leader page identifies Dr. Arūnas Bubnys as General Director and states that he was appointed on 22 Apr. 2021 by Seimas Resolution No. XIV-274: https://www.genocid.lt/centras/lt/817/c/. LGGRTC’s 2025 activity-report presentation identifies him as “generalinis direktorius, laikinai einantis pareigas”: https://www.genocid.lt/centras/lt/4914/a/. LGGRTC’s current news index records him on 11 Sept. 2026 as “laikinai pareigas vykdantis generalinis direktorius”: https://www.genocid.lt/lt/print_version/. Governing Centre law (Law No. VIII-238 as recast), Article 6: five-year General Director term and temporary continuation after term expiry until a new General Director is appointed: https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/3869e492450d11efb121d2fe3a0eff27/. The Seimas considered Donata Kabelkė’s appointment under project No. XVP-1585 and on 11 June 2026 decided not to adopt (reject) it: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_a=sale_klaus_detaliau&p_k=2&p_kl_stad_id=-102030&p_r=35727.

X. Dalinis atskleidimas, paieškos aprašymas ir dokumentų išsaugojimas

43. Prašau tik esamų dokumentų. Jeigu taikoma intelektinės nuosavybės teisė, asmens duomenų teisė, vidaus / parengiamųjų dokumentų argumentas ar kitas įstatyminis apribojimas, prašau nurodyti tikslų teisinį pagrindą ir atitinkamą dokumentą ar kategoriją bei pateikti kiekvieną atskiriamą nesaugomą dalį, kurios pateikimą reikalauja Įstatymo 14 straipsnio 3 dalis. Įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 2 punktas reglamentuoja trečiųjų asmenų intelektinės nuosavybės teises, o 2 straipsnio 2 dalies 6 punktas – asmens duomenų ribojimą. Jeigu remiamasi 2 straipsnio 2 dalies 2 punktu, prašau nurodyti intelektinės nuosavybės teisių turėtoją, jei jis žinomas, kaip reikalauja 14 straipsnio 3 dalis. Jeigu atitinkamas dokumentas, pavyzdžiui, susirašinėjimas su užsienio autoriumi ar rankraštis anglų kalba, tvarkomas anglų ar kita ne valstybine kalba, pagal 14 straipsnio 6 dalį jis turi būti parengtas ir pateiktas ta kalba, kuria tvarkomas; prašau pateikti anglų kalbos dokumentą tokį, koks jis saugomas, o ne pakeisti jį santrauka lietuvių kalba.

44. Jeigu nepateikiamas rankraštis, recenzija ar dokumentas su pakeitimų žymėjimu, prašau, kiek tai teisėta, pateikti dokumento datą, pavadinimą / temą, autoriaus / siuntėjo institucinį vaidmenį, gavėjo / recenzento funkciją, versijos identifikatorių, sprendimą ar taisymo nurodymą ir nesaugomas dalis.

45. Jeigu atitinkamo dokumento nerasta, prašau tai aiškiai nurodyti ir, kiek pagrįstai įmanoma, įvardyti padalinį, saugyklą, informacinę sistemą, dokumentų seriją, paieškos žodžius ar archyvinį fondą, kuriuose atlikta paieška.

46. Prašau pagal Dokumentų ir archyvų įstatymą išsaugoti dabartinį elektroninį leidimą ir esamus su šiuo prašymu susijusius redakcinius, šaltinių, recenzavimo, vertimo, tvirtinimo ir versijų istorijos dokumentus; neprašoma jų saugoti ilgiau, negu reikalauja Lietuvos teisė.[18]

XI. Prašomas atsakymas ir terminai

47. Prašau šį prašymą užregistruoti atskirai nuo 2026 m. rugsėjo 14 d. su Brazaičiu susijusio prašymo ir per tris darbo dienas pateikti naują registracijos numerį.

48. Prašau atsakymą dėl dokumentų pateikti per VAĮ 10 straipsnio 4 dalyje nustatytą 20 darbo dienų terminą, taikomą per Įstatymo 13 straipsnio 1 dalį. Prašau sprendimą dėl taisymo pateikti per tą patį VAĮ 10 straipsnio 4 dalies terminą; jeigu terminas dėl objektyvių priežasčių teisėtai pratęsiamas, prašau raštu nurodyti priežastį ir naują atsakymo datą.

49. Prašau redakcinio / taisymo sprendimo dalį ir dokumentų pateikimo dalį laikyti atskirai atsakytinomis, kad vienos dalies sudėtingumas neuždelstų kitos.

50. Dėl kiekvieno atsisakymo ar dalinio atsisakymo prašau nurodyti faktinį ir teisinį pagrindą bei taikomą apskundimo tvarką ir terminą. Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 1 punktas yra pagrindinė nuoroda į įstatyminę institucijos veiksmo, neveikimo, administracinio sprendimo ar vilkinimo pagal VAĮ procedūrą apskundimo galimybę. Įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 3 punktu remiamasi tik tiek, kiek jis taikomas kaip informavimo pareiga; 12 straipsnio 3 dalis aiškiai nustato, kad ši pareiga netaikoma nurodytoms švietimo įstaigoms, mokslinius tyrimus atliekančioms organizacijoms ir mokslinius tyrimus finansuojančioms organizacijoms. Todėl pati apskundimo galimybė šiame prašyme grindžiama 18 straipsnio 1 dalies 1 punktu, o ne 12 straipsnio 2 dalies 3 punktu.

51. Esminiai klausimai yra siauri: koks redakcinis ir šaltinių vertinimas pagrindė keturias nurodytas tezes; kas 2020 m. buvo nauja ar atrinkta; kaip šios ištraukos buvo suderintos su to paties laikotarpio duomenimis, to paties leidinio duomenimis, paties sudarytojo anksčiau priimtu provincijos tyrimu ir Komisijos 2005 m. balandžio 20 d. patvirtintomis išvadomis; ir ar Centras dabar jas pataisys, pažymės, patikslins, ar paliks nepakeistas?

Pagarbiai,

18Law on Documents and Archives, No. I-1115, current consolidated text: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.23066/asr.

Grant Arthur Gochin
Lietuvos Respublikos pilietis

Šis dokumentas pasirašomas kvalifikuotu elektroniniu parašu (KEP).

Grant Gochin

20 Sep 2026